

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Historia S. Benigni Presbyteri Martyris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

DE S. BENIGNO PRÆBYT. ET MARTYRE.
 HISTORIA S. BENIGNI PRÆBYTERI ET
 MARTYRIS, EX QVODAM SANE ANTIQVO MS. CO-

dice, per F. Laurentium Surium, mutata nonnihil, vbi expedire visum est,

stilo descripta. Consentunt vetustissima Martyrologia,

nisi quòd à Terentio Comite eum omnia

pertulisse aiunt.

L O D E M tempore * Aurelius Imperator ad castrum, quod Diuionem vocant, aduenit, vt videret muros novos, quos illic construxerant. Cumque fuisset ingressus, ait: Benè muros hos constructos video. Aedificate nunc templum Ioui, Mercurio & Saturno, nec patiamini vllum, qui se Christianæ legis affirmat, in locis istis residere, nè eorum vana religione populus noster euertatur. Audiens hæc Terentius Comes loci illius, ait: An Christianus quispiam hic sit, inuicissime Imperator, nos non noimimus. Vidi autem quendam hominem peregrinum capite ronso, cuius habitus differt ab habitu nostro, viraque eius nostræ dissimilis est, deorumque cæremonias refutat: populum nostrum abluit aqua, & balsamo linat: signa multa in populo facit, nouum Deum patriæ nostræ annunciat, & post mortem aliam vitam illi Deo credentibus promittit. His auditis, Aurelius, Quantum audio, inquit, hic, quem dicis, Christianus est. Inquirite eum, & alligatum in conspectum meum perducite. si enim hunc dimiserimus, magnum malum regioni nostræ accedet, & deorum nostrorum despectio exister. Non enim placet dijs nostris ista conuersatio, nec miscetur lex Christianorum legibus deorum nostrorum: sed vbi dijs nostris offensam fuerit signum illius Crucifixi, ilicò tabescunt & frumunt dentibus, nec signum illud intueri sustinent.

His ab Aurelio dictis, Terentius Comes inquiri iussit sanctum Benignum: eumque repertum in villa, cui nomen est * Spaniaco, vbi verbum Dei gentilibus prædicabat, vindictam ac casum in conspectu Aurelij exhiberi præcepit. Eo viso, Aurelius ait: Crucicola, si quidem Christianæ legis te profiteris esse doctorem, me persecutorem habebis. Quòd si ad interrogationes meas non lacinioso sermone, nec verborum argumentis, sed antiquæ legis & sacrificijs deorum offerre nolueris, diuersis te pœnis interim iubebo, & non eripiet te de manibus meis Christi tui auxilium. Sanctus Benignus respondit: Sacratissima vox Christi est, vbi ait: Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere. Aurelius ait: Ex qua regione es, & quod est tibi nomen? Sanctus Benignus respondit: Ab Oriente venimus ego & fratres mei, quos tu iam occidisti, à sancto Polycarpo missi, vt verbum Dei & nomen Christi incorruptum gentilibus prædicemus: vt lux, quæ illuminat omnem hominem, id est, Christus de celo missus, omnibus innotescat. Aurelius ait: Si sermonibus meis obtemperaueris, magnum te sacerdotem, deorum ræcorum constituam, & muneratum ex ærario publico, primum te in meo palatio esse iubebo. Sanctus Benignus respondit: Aurum & argentum tuum tecum confletur in perditionem, lupe rapax: primatum aut sacerdotium à te promissum non accipio, quia interitus æternus est, & damnatio plerissima. Me verò non abduces à Christo, cui ego seruo, qui est verbum patris, & vita, & lux inenarrabilis, margarita splendens: qui est à patre missus cælitus, credentibus annunciat: qui in se credentibus vitam tribuit æternam. Ipse est, qui venturus est iudicare viuos & mortuos: tuamque detegget infaniam, qua in Christi seruos debacharis, & tum, velis nolis, eum, quem negas, esse scies Deum tuum & omnium gentium.

Hæc vt audiuit Aurelius, neruis durissimis eum cædi præcepit, dicens: Nisi hodie sacrificauerit, diuersis eum pœnis affligite. Cumque Terentio Comiti traditus fuisset, ad trochleas extensus est, & cum caderetur, ait: Gratias tibi ago, Domine Iesu Christe, quòd propter nomen tuum hæc pati merui. Præsta Rex gloriæ, vt sustineam omnem pœnam, quam iniquissimus Cæsar me pati vult. Cùm ergò cæsus esset, & carceri mancipatus, Angelus eum confortans adeò pristinæ reddidit sanitati, acsi prorsus nihil læsus fuisset. Altera die Aurelius suis eum iussit conspectibus præ-

1. Nouebis. Codex habet, * Aurelianus, sed mendosè, vt facile in talibus accidit.

Eccè antiquitatem sacræ vnditionis in baptismo.

Eccè quam olim etiam ethnici noverunt, Crucis signum formidare demones.

Locus obsecutus & mendosus,

Math. 10.

Iohan. 1.

S. Benignus contemnit tyranni promissa.

Cæditus neruis.

BENIGNUS

sentari, & ait: Benigne, sacrificas dijs, an non? Sanctus Benignus respondit: Non sacrifico. Agnosce miser, quod dii tui nihil sunt: qui signum authoris nostri Iesu Christi si viderint, statim tabescunt. sunt enim idola surda & muta: neque vident, neque audiunt, neque ambulant, neque gressus habent. similes autem illis fiant, qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis. Tibi verò quomodo subuenient, qui tibi subuenire non possunt? Tunc iratus Caesar, ad sanum eum quoddam adduci præcepit, & inuito carnes immolatas in os ingeri, persuasum habes, si eas carnes comederet, deinceps eum talia minimè locuturum, sed deos illum suo seruitio adhibituros. Cum autem id fieret, ille signo crucis contra illas carnes edito, cordeque sursum suspenso, & oculis in caelum sublati: Domine Iesu Christe, ait, mundi instaurator, destructor dæmonum, lux aeterna, adspice in hac hora, vt confundantur omnes, qui adorant sculpilia, & gloriantur in simulacris suis, & sciant, quia tu es Deus aeternus. Cum hæc dixisset, & Crucis expressisset signum, mox idola omnia lignea & lapidea, & vasa, in quibus sacrificia offerbantur, instar fumi euauerunt. Tum verò sanctus Benignus gaudio magno affectus, ait: Gratias tibi ago Domine Iesu Christe, quod me sacrificijs mutis contaminari non sinis, ad Aurelium autem dixit: Agnosce miser, quod redacta sint effigies deorum tuorum, vt ad signum salutis euanuerint. Cognosce infelix creatorem caeli & terræ. Aurelius ait: Et tu cognosce Benigne, vt dii nostri tuam cupiant facere voluntatem. Si tu illis velis præbere assensum, magnum te apud nos videbis. Sanctus Benignus respondit: Stultum habes cor, nec oculis vides, quanta sit virtus Christi, quæ deos tuos sic comminuit. Iam dixi tibi, diabole, auctor criminum, me non seruire dijs tuis, nec dæmonum simulacra adorare.

Truditur in
carcerem.

Vide dira
supplicia.

Angelus eu-
tuetur, & ci-
bum ei præ-
bet.

Migrat ad
Dominum.

Miracula,
ad sepulcrum
eius.

His verbis commotus iniquissimus Imperator, in carcerem eum includi præcepit, & grande saxum idemque perforatum adduci, atque illi pedes eius plumbo liquefacto inferi, & in digitos manuum eius calentes subulas in longum defigi, atque per sex dies nullum ei nec cibum nec potum præberi: porro etiam includi cum eo duodecim canes saeuissimos, fame & siti affectos, vt ab illis discerneretur: carcerem quoque custodiri à militibus. Itaque subulas acutissimas in manus eius infixerunt, & in lapide plumbo liquefacto, vel remisso pedes eius incluserunt, canesque ferocissimos cum illo in carcere incluserunt. Cum autem ad carcerem duceretur, ait: Audite me Comites & tribuni: credite in Iesum Christum redemptorem nostrum, quia ipse spes & salus est in se credentium, vt deleantur peccata vestra. Ipse est lux mundi huius, cuius odore mortui reuiuiscunt, cuius tactu confortantur infirmi, cuius gloria implet caelos, misericordia replet terram. Ingressus verò in carcerem, per sex dies illic mansit, orationi vacans: Angeloque eum conseruante, canes mansuefacti sunt, ita vt nec pilum capitis eius, nec simbriam vestimenti attingerent. Idemque Angelus Domini ei alimentum, id est, panem caelestem præbuit, & discutens subulas de manibus, & plumbum à pedibus eius, Accipe, inquit, Christo dilectissime. Ille verò accipiens panem, gratias egit, & manducauit. Sexto die Aurelius ait ad suos: Aperite carcerem, & videte num sit à canibus dilaceratus, nec ne. Aperta itaque custodia, inuenerunt eum ita illa sum, & tam integrum, vt ne vna quidem plaga in eius corpore appareret. Quod cum Aurelio renunciaissent, ille ait: Veste ferreo collum eius in ipso carcere conturdate, & lancea militis vitam ei crudeliter extorquete, nè vel nobis, vel dijs nostris pergat irrogare iniuriam. Id cum factum esset, columba niuea ex carcere à Christianis euolare visa est vsque ad nubes, satis indicans, preciosam martyris animam ad caelos proficisci. Tantæ autem suauitatis odor eorum compleuit nares, vt in Paradiso sibi versari viderentur. Postquam autem Aurelius inde recessit, Leonilla beatissima matrona nutu Dei eò veniens, sanctum corpus aromatibus condiuit, & non longe ab ipso carcere condidit in sepulcro: vbi multis se virtutibus & miraculis manifestè declarauit. Acta sunt hæc circa sanctum Dei Benignum presbyterum Calendis Nouembris, regnante Domino nostro Iesu Christo: Cui est honor & gloria in secula seculorum,
Amen.

DE